

Sygnatura akt III U 63/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 05-03-2014 r.

Sąd Okręgowy w Koninie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia – **SO Jadwiga Świącicka**

Protokolant: Starszy sekretarz sądowy Elwira Świecka

po rozpoznaniu w dniu 05-03-2014 r. w Koninie

sprawy Z. K.

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o emeryturę górniczą

na skutek odwołania Z. K.

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

z dnia 19 listopada 2013r. znak: (...)

I. Oddala odwołanie

II. Zasądza od odwołującego na rzecz pozwanego kwotę 60 zł - tytułem zwrotu

kosztów zastępstwa procesowego .

Sygn. akt **III U 63/14**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 listopada 2013 roku, znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. Inspektorat w K. odmówił Z. K. prawa do emerytury górniczej wskazując w uzasadnieniu, że nie wykonywał on pracy wymienione w art. 50 ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na stanowiskach określonych w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994 roku w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustaleniu prawa do górniczej emerytury.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył Z. K. zaskarżając ją w całości i wniósł o:

- 1) zmianę zaskarżonej decyzji poprzez ustalenie, że Z. K. przysługuje prawo do emerytury górniczej, ewentualnie
- 2) uchylenie przedmiotowej decyzji i przekazanie ZUS do ponownego rozpoznania,

3) przeprowadzenie dowodów wskazanych w odwołaniu,

4) zasądzenie od ZUS na rzecz odwołującego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych,

zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych poprzez błędne przyjęcia, że ubezpieczony nie udokumentował wymaganego okresu 25 lat pracy górniczej i równorzędnej z pracą górniczą, podczas gdy z analizy materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynikają twierdzenia przeciwne.

W uzasadnieniu odwołujący podkreślił, że zaskarżona decyzja jest niesłuszna, albowiem od 1983 roku wykonywał na rzecz (...) S.A. oraz jego poprzednika prawnego (...) S.A. prace, które w świetle przepisów uważane są za pracę górniczą. Początkowo od dnia 1 grudnia 1983 roku rozpoczął pracę w Oddziale (...) na stanowisku monter, następnie od dnia 1 września 1993 roku pracował w Oddziale (...) jako monter instalacji wodno – kanalizacyjnej i c.o., od dnia 1 maja 2008 roku pracował w Oddziale (...) (...) na stanowisku ślusarza, a od dnia 1 października 2010 roku do chwili obecnej pracuje jako ślusarz na odkrywce.

Odwołujący pokreślił, że pracując w warsztacie jako monter, monter instalacji wodno – kanalizacyjnej i c.o. wykonywał prace związane z remontami głównymi i podstawowymi maszyn oraz urządzeń grzewczych. Po zmianie stanowisku pracy na ślusarza, a następnie ślusarza na odkrywce, nadal wykonuje na rzecz kopalni prace o charakterze górniczym.

Do odwołania Z. K. dołączył zaświadczenie z dnia 25 marca 2013 roku wystawione przez (...) S.A., w którym wymieniono okresy zatrudnienia odwołującego na oddziałach szczegółowo w zaświadczeniu opisanych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji, że odwołujący nie udowodnił co najmniej 25 lat pracy górniczej i okresów pracy równorzędnej z pracą górniczą, w tym co najmniej 10 lat pracy określonej w art. 50c ust. 1 ustawy emerytalnej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Z. K. urodził się w dniu (...)

W dniu 1 grudnia 1983 roku zatrudniony został w Kopalni (...) z siedzibą w T. (obecnie (...) S.A. z siedzibą w T.) i do dnia 31 sierpnia 1983 roku pracował na stanowisku montera instalacji sanitarnej Oddziału (...) Następnie od dnia 1 września 1993 roku odwołujący przeniesiony został na stanowisko montera instalacji wodno – kanalizacyjnej i c.o. Oddziału (...), natomiast od dnia 1 lipca 2006 roku na stanowisko montera instalacji wodno – kanalizacyjnej i c.o. Oddziału (...) (...), od dnia 1 maja 2008 roku odwołujący przeniesiony został na stanowisko ślusarza, a od dnia 1 października 2010 roku Z. K. pracuje na tym oddziale, ale na stanowisku ślusarza na odkrywce.

We wskazanych okresach odwołujący pracował w brygadach remontowych, a do jego obowiązku należało usuwanie awarii rurociągów, instalacji ppoż oraz instalacji wodnych, przebudowa tych instalacji, naprawa zasilania budynków socjalnych położonych w odległości około 200 metrów od wkopu, naprawa zraszaczy, naprawa zbiorników ciśnieniowych na koparkach. Obowiązki swoje Z. K. wykonywał na hali remontowej oraz – w zależności od potrzeb – poza nią, w wykopie odkrywki.

Komisja Weryfikacyjna (...) S.A. w odpowiedzi na wniosek Z. K. z dnia 26 sierpnia 2012 roku o zaliczenie lat pracy w (...) do pracy w górnictwie, na terenie odkrywki, w zakładzie górniczym odstępując od rozpoznania wniosku wskazał, że w okresie objętym wnioskiem odwołujący wykonywał prace na stanowiskach, które zgodnie z ustawą z dnia 17 grudnia 1998 roku

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie są zaliczane do pracy górniczej na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewożeniu nakładu

i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych (...), na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do prac gospodarki i ministerstwem właściwym do spraw Skarbu Państwa. Jednocześnie komisja wskazała, że cytowane z przepisów prawa Geologicznego i Górniczego definicje obszaru górniczego, terenie i zakładu górniczego nie mają bezpośredniego związku z zaliczeniem odwołującego do pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy określoną w wykazach stanowisk pracy górniczej stosownie do ustawy i nie mogą stanowić podstawy do wniosku.

W dniu 29 października 2013 roku Z. K. wystąpił

z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury górniczej oświadczając, że jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalny, za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa. Jednocześnie odwołujący dołączył do wniosku zaświadczenie z dnia 27 września 2013 roku

z (...) S.A. z siedzibą w T..

Zakład Ubezpieczeń Społecznych po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego ustalił, że Z. K. nie wykonywał przez co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Wobec powyższego zaskarżoną decyzją z dnia 19 listopada 2013 roku odmówił Z. K. prawa do emerytury górniczej.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach organu rentowego i zgromadzonych w sprawie, dokumentów znajdujących się w aktach osobowych, a ponadto w oparciu o zeznania odwołującego Z. K. oraz świadków: S. J.

i M. S..

Zeznania świadków Sąd uznał za wiarygodne. Świadkowie ci w sposób logiczny oraz wzajemnie się uzupełniający opisali charakter prac odwołującego w Kopalni (...) z siedzibą w T. wskazując przy tym, że nie wszystkie obowiązki wykonywał on na terenie odkrywki.

Natomiast zeznania świadków, w których twierdzili, że praca odwołującego w spornych okresach była pracą na odkrywce uznać trzeba jedynie za opinię świadków na ten temat i opinie te nie mogą stanowić podstawy ustaleń faktycznych w sprawie.

Zeznania odwołującego Z. K. Sąd uznał za wiarygodne

w części w której opisywał przebieg swojej pracy w Kopalni (...) w T., a szczególności jakie obowiązki wykonywał pracując

w spornych okresach na stanowisku montera i montera instalacji wodno – kanalizacyjnej i c.o. oraz ślusarza. Zeznania te znalazły bowiem potwierdzenie w dokumentach zgromadzonych w aktach osobowych, a nadto częściowo w zeznaniach ww. świadków. Sam odwołujący przyznał jednocześnie, że jego wyjazdy na odkrywkę uzależnione były od potrzeb. Dlatego też za nieznaczącą uznał ocenę spornego okresu pracy dokonaną przez odwołującego w zakresie zakwalifikowania spornych okresów pracy jako pracy na odkrywce.

Zgromadzony w sprawie rzeczowy materiał dowodowy nie budził wątpliwości Sądu.

Sąd oddalił natomiast wniosek odwołującego o przeprowadzenie dowodu z akt osobowych R. R., albowiem pracownik ten nie był zatrudniony na Oddziale (...) Poza tym ponieść trzeba, że każda sprawa ma charakter indywidualny, a zatem sytuacja R. R. pozostaje bez wpływu na rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy. Ważne są bowiem jakie obowiązki wykonywał sam odwołujący Z. K., nie zaś inny pracownik.

Sąd oddalił także wniosek o przeprowadzenie dowodu z wywiadu w kopalni na okoliczność zleceń wewnętrznych – Rejestru Zamówień Wewnętrznych, o których wspominał świadek M. S., albowiem świadek ten zaznaczył jednocześnie, iż zlecenia te nie są imienne. Dodatkowo wskazać należy, że sam pracodawca odwołującego, czy też Komisja Weryfikacyjna mając do wglądu wspomniane zlecenia nie zmieniła oceny charakteru pracy odwołującego.

Przedmiotem sporu w rozpoznawanej sprawie jest rozstrzygnięcie, czy praca odwołującego w Kopalni (...) w T. (obecnie (...) S.A. z siedzibą w T.) wykonywana na stanowiskach: montera instalacji sanitarnej oraz montera instalacji wodno – kanalizacyjnej i c.o. na Oddziale (...) była pracą górniczą, co w konsekwencji skutkuje przyznaniem mu prawa do emerytury górniczej.

Zgodnie z treścią przepisu art. 50a ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, górnicza emerytura przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) ukończył 55 lat życia;
- 2) ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1;
- 3) nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Wg art. 50a ust. 2 tej Ustawy wiek emerytalny wymagany od pracowników: kobiet mających co najmniej 20 lat, a mężczyzn co najmniej 25 lat pracy górniczej i równorzędnej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wynosi 50 lat.

W myśl art. 50c. 1 ust. 4 cyt. ustawy za pracę górniczą uważa się zatrudnienie na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, a także w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego, na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa.

Wykaz stanowisk pracy, na których zatrudnienie na odkrywce w kopalniach węgla brunatnego oraz przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń węgla brunatnego uważa się za pracę górniczą, zawiera załącznik nr 2 do Rozporządzenia tegoż Ministra z dnia 23 grudnia 1994 r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (§ 2). Rozporządzenie zachowało moc na podstawie art. 194 ustawy o emeryturach i rentach w zakresie, w jakim jego przepisy nie są sprzeczne z przepisami tej ustawy.

W załączniku nr 2 wymieniono m.in. stanowiska związane z przewozem złoża: pod poz. 7 konserwatora tras kolei górniczych na odkrywce, pod poz.17 operatora rozjazdów transportu szynowego na odkrywce, pod poz. 26 spawacz maszyn i urządzeń górniczych na odkrywce oraz spawacz zatrudniony w stałej grupie remontowej na odkrywce i jego pomocnik, pod poz. 28 torowozowca i robotnika torowy na odkrywce, czy pod poz. 32, rzemieślnika i innych robotników zatrudnionych stale na odkrywce przy wykonywaniu bieżących robót montażowych, konserwacyjnych i remontowych, w tym elektryków i mechaników ale podkreślenia wymaga to, że chodzi o stanowiska bezpośrednio związane z urabianiem i bieżącą konserwacją agregatów i urządzeń wydobywczych.

Na takich stanowiskach odwołujący nie był zatrudniony.

W wyroku z dnia 16 marca 2011 r. I UK 331/10 Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że przepisy normujące nabywanie prawa do emerytury górniczej muszą być wykładane ściśle, a dla oceny charakteru pracy górniczej nie mogą mieć decydującego znaczenia ani zakładowe wykazy stanowisk, ani protokoły komisji weryfikacyjnej kwalifikujące określone zatrudnienie jako pracę górniczą. Taka możliwość nie została bowiem w przepisach tych przewidziana.

Z przytoczonego brzmienia art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach wynika, że w jego rozumieniu pracą górniczą jest wyłącznie zatrudnienie przy pracach bezpośrednio łączących się z procesami związanymi z wydobywaniem kopalin, polegającymi na pozyskiwaniu złóż siarki i węgla brunatnego na odkrywce, a więc zatrudnienie przy pracach ściśle górniczych, do których zaliczono roboty górnicze przy urabianiu i ładowaniu (w tym strzałowe i odwadniające), roboty transportowe przy przewozie nadkładu i złoża, miernicze oraz bieżące prace konserwacyjne utrzymujące sprawność techniczną agregatów i urządzeń wydobywczych.

Zatem nie każda praca w kopalni węgla brunatnego, która funkcjonalnie związana jest z eksploatacją odkrywki, jest pracą górniczą, uprawniającą do emerytury górniczej. Analiza pracy górniczej, powinna się koncentrować na ustawowych warunkach pracy górniczej określonych w art. 50c ustawy emerytalnej, a nie na samej nazwie stanowiska (np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2011r. I UK 320/10 z dnia 3 lutego 2012 r. I UK 290/11).

Jak przekonująco orzekł Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 30 stycznia 2013 r. III AUa 832/12 praca „na odkrywce” w kopalniach węgla brunatnego (siarki) jest odpowiednikiem pracy „w przodkach” pod ziemią i polega na zatrudnieniu przy pracach bezpośrednio łączących się z procesami związanymi z wydobywaniem kopalin, pozyskiwaniu złóż; istotne jest, aby prace wykonywane przez górnika były bezpośrednio związane z wykonywaniem czynności w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych, a pojęcie „inne prace w przodku” musi wiązać się z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego, polegającym na urobku i wydobywaniu kopalin.

Z analizy zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że w spornych okresach odwołujący Z. K. pracował w Oddziale (...) i w Oddziale (...) (...), a jego praca polegała na usuwaniu awarii rurociągów, instalacji ppoż oraz instalacji wodnych, przebudowie tych instalacji, naprawie zasilania budynków socjalnych położonych w odległości około 200 metrów od wkopu, naprawie zraszaczy, naprawie zbiorników ciśnieniowych na koparkach.

Także Komisja Weryfikacyjna (...) S.A. odstąpiła od rozpoznania wniosku odwołującego o zaliczenie lat pracy w (...) do pracy w górnictwie.

A zatem charakter jego pracy nie miał bezpośredniego związku z urabianiem kopalin, ładowaniem urobku, montażem, likwidacją i transportem obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów oraz robotach szybowych i nie można jej uznać za pracę o kwalifikowanym charakterze, aby uznać ją za pracę górniczą, w tym za równoznaczną ze stanowiskiem rzemieślnika, o którym mowa w pkt 26.

W ocenie Sądu, nie stanowiła pracy górniczej w rozumieniu art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy, nawet gdyby przyjąć, że praca ta odbywała się na odkrywce w kopalni węgla brunatnego.

Rozważania odwołującego dotyczące pojęcia „odkrywka” nie mają zatem żadnego znaczenia prawnego, decyduje bowiem rodzaj wykonywanej pracy.

W ocenie Sądu, odwołujący nie wykazał również, że stale pracował na odkrywce, gdyż przeczy temu zebranych w sprawie osobowy materiał dowodowy, w tym także zeznania samego odwołującego, z którego to materiału dowodowego wynika niezbicie, że nie wszystkie obowiązki wykonywała bezpośrednio w wykopie.

Niespełnienie warunku legitymowania się wymaganym co najmniej 25-letnim okresem pracy górniczej łącznie z okresem pracy równorzędnej, czyni więc niezasadnym odwołanie wnioskodawcy, w którym wnioskował o zmianę decyzji i przyznanie prawa do górniczej emerytury.

Z uwagi na powyższe odwołanie wnioskodawcy Sąd uznał za nieuzasadnione i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c orzekł jak w pkt. I wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego (pk. II wyroku) Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c w zw. z § 2 ust.2, § 6 i 11 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.490 j.t.)

SSO Jadwiga Święcicka